

ЧАСТИНА 1

СТВОРЕННЯ ПРОСВІТЛЕНОГО СУСПІЛЬСТВА

Розділ 1. Початки

Одного ранку – мені тоді було близько дванадцяти – батько покликав мене до своєї кімнати. Я знав, що він мав на думці щось важливе. Коли я увійшов, він сидів на ліжку. Крізь вікно м'яко струменіли промені сонця. Він щойно прокинувся. Я зробив до нього кілька кроків і вклонився. Жестом батько лагідно прикликав мене до себе, та від його присутності відчувалася якась напруга. Ми обійнялися, і здалося, що це тривало довго. Потім, пильно вдивляючись у мене, він сказав: «Ти будеш наступним сакйонгом».

Ці слова торкнулися всього мого ества – ким я був тоді та ким лише мав стати. Це був момент розслаблення. Я відчув себе сповненим енергії та немов обтяженим одночасно. Я подивився

йому просто в очі і в нашому мовчанні зміг відчутти якийсь надважливе послання, що серйозно вплине на все моє життя.

«Сакйонг» – тибетське слово, що буквально означає «захисник землі» і наголошує на нероздільності світської та духовної влади. Сакйонг втілює принцип, за яким життя кожного – у творенні добродісного людського суспільства, у проявах відваги й добра на благо всього світу. Це подібно на дхармараджу, або дхармічного короля в індійській традиції, чи шенхуана – мудрого правителя – в китайській системі. На Заході це можна порівняти з платонівською ідеєю «філософа-короля». У традиції Шамбали сакйонг – принцип просвітленого воїна, який боронить землю не зброєю агресії, а зброєю, яку втілював мій батько, – співчуттям, хоробрістю та мудрістю.

Мій батько, Чог'ям Трунгпа Рінпоче, був ушавленим майстром медитації, поетом, ученим, митцем і правителем. Він був останнім із покоління великих учителів Тибету, які отримали повне виховання та освіту в одному з найвеличніших на той час духовних королівств на Землі. Два його головні вчителі, Шечен Конгтрул та Кхенпо Гангшар, були блискучими світилами – не лише глибокими майстрами медитації, а й ученими, філософами. Мій батько був їхнім основним учнем, і вони передали йому найбільш священні прадавні вчення за останні дві з половиною тисячі років. Зокрема, найвищу з буддійських тантр – вчення, відоме під назвою Велика Досконалість. У ньому йдеться, що на най-

вищому рівні свідомості та переживання природа відносного та абсолютного – це одне й те саме – нематеріальне місце, в якому час і простір розчиняються одне в одному.

Мій батько був нащадком Тесара з Лінгу, короля-воїна Східного Тибету, який приніс гармонію, подолавши агресію та встановивши мир. Хоробрий герой Тесар вірив у добро людства, він зміг піднести дух та енергію свого народу, що переживав розбрат і хаос, потерпаючи від внутрішніх і зовнішніх агресорів. Отже, мій батько успадкував кров не тільки воїнську, а й королівську.

Вирісши в багатій і предковичній культурі, де унікально сплелися суворий клімат і глибоке медитативне самодослідження, батько був вихований із вірою в те, що добро є сутністю людської природи, і що суспільство здатне це довести. Як духовний провідник і правитель регіону Сурманг у Східному Тибеті, він був добре обізнаний у духовних і світських питаннях, постійно стикаючись із людською глупотою та чеснотами. Однак в усіх своїх справах лишався непохитним у принципі завжди спиратися на фундаментальне добро.

З огляду на швидкість та агресивність нашого світу, слабкий стан екосистеми можна подумати, ніби людство забуло про власне йому добро. Але, всупереч занепаду, жорстокості та постійній одержимості злістю й заздрістю, людське добро завжди залишається недоторканим, захраним усередині. І мій батько прагнув нагадати людству, що воно є хорошим.

З юних років батько виявив себе надзвичайно обдарованою людиною. Він не лише зміг опанувати величезні й непрості знання тогочасного Тибету, а й уславився своїми пророчими видіннями та прозріннями щодо майбутнього. Він навіть передбачив падіння Тибету, і пізніше це допомогло здійснити втечу: він урятував сотні людей, повівши їх за собою через Гімалаї до Індії.

Завдяки його авторитету, гостроті мислення й далекоглядності до батька часто зверталися за порадою високі лами, королі та прості миряни. Із невинного поєднання глибоких духовних прозрінь і буденних справ почало поставати бачення просвітленого суспільства, в самому серці якого було усвідомлення та визнання людського добра. Це бачення виникло в натхненні легендарним королівством Шамбали – країни миру, щастя і процвітання. Розмірковуючи над природою людства та суспільства, батько почав писати тексти, що налічили багато томів. Пізніше вони стали відомі як «Дорогоцінне вчення Шамбали».

Під час китайського вторгнення в Тибет батько на власному досвіді пережив жорстокі й дикі дії охоплених агресією людей, які втратили контакт із власним фундаментальним добром. Міста, села та монастирі знищували; монахів, монахинь, його друзів катували і вбивали. В 1959 році насильство сягнуло такого рівня, що він мусив полишити батьківщину. Із правителя – символу світської та духовної влади – він перетворився на біженця, людину без країни.